

Woord vooraf

Dialectsprekers kennen genoegzaam hun taal: zij weten wat zij en hun streekgenoten in beperkte kring zeggen. Ze zijn op de hoogte van de uitspraak en betekenis van de woorden die hun daarbij ter beschikking staan. Maar kennen zij ook de herkomst ervan? Vanwaar komen die woorden? Waar en wanneer zijn ze ontstaan? Wat betekenden ze oorspronkelijk?

In dit etymologisch woordenboek brengt de auteur je als (Geelse) taalminnaar in contact met die derde dimensie van je taal. Beperkt weliswaar, maar toch voldoende om je taalgebruik, onvermoed misschien, nog aangenaamer te maken.

Karel Cools bespreekt 1000 woorden. Ze werden aangebracht door familie, vrienden en kennissen maar vooral door lezers van het Nieuwsblad van Geel, waarin de auteur wekelijks, van mei 2007 tot juli 2009, de rubriek 'Vergeelde woorden' verzorgde. Ook het Dialectwoordenboek van de Antwerpse Kempen (zie lijst 'Geraadpleegde Werken', achteraan) was een rijke bron van interessante dialectwoorden, zonder etymologische verklaringen evenwel.

De lemmata in dit woordenboek zijn alfabetisch gerangschikt volgens hun voorkomen of uitspraak **in het dialect**. 'Vork' zal je niet vinden als trefwoord, 'frinker' wel, en voor 'chambrang' moet je gaan kijken bij 'sjambrang'. Drie aspecten van het woord worden dan behandeld: 1. de uitspraak met een dialectische voorbeeldzin, 2. de herkomst met enkele informatieve uitweidingen en 3. de betekenis met synoniemen of omschrijvingen. Verwijzingen naar trefwoorden in dit boek staan **vetgedrukt**.

Om de fonetische representatie van de trefwoorden en voorbeeldzinnen voor de leek leesbaar te houden gebruikt de auteur zoveel mogelijk onze alfabetische schrijfwijze en lettertekens. Slechts enkele keren wijkt hij daarvan af, namelijk daar waar het klassieke alfabet niet volstaat om de juiste klank te suggereren:

1. Klinkers: ə = doffe 'e' zoals in 'het'.

ɛ = korte 'e' zoals in 'bed'.

ao = lange klank zoals in 'gaon' (= gaan) of 'hao(w)es' (= huis).

2. Medeklinkers: sj = zoals in 'sjakos'.

zj = zoals in 'zjat'.

Tientallen Gelenaars brachten woorden aan, mondeling en geschreven. Hartelijk dank daarvoor. Dit werk wordt echter dan pas zinvol voor het Geelse (Kempische) dialect en zijn sprekers, wanneer aanvullingen, verbeteringen, suggesties... blijven toekomen: **cools.karel2@belgacom.net**.

